

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

*О.В. Маковецька, к.е.н., доцент
Д.С. Фоміна*

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Активізація інвестиційної діяльності в сфері промислового виробництва є однією з нагальних проблем сучасного етапу економічного розвитку України. Дана обставина викликає необхідність пошуку нових способів її рішення, що визначає потребу в додатковому вивченні окремих інвестиційних категорій як в теоретичній площині, так і для цілей практичної діяльності. Однією з таких категорій є інвестиційний потенціал промислового підприємства. В даний час вже є цілий ряд досліджень, в яких

робилися спроби дати визначення інвестиційного потенціалу промислового підприємства.

Вивчення праць вітчизняних і зарубіжних авторів дозволило побачити, що узгодженого розуміння поняття «інвестиційний потенціал», як, втім, і інших категорій інвестиційної проблематики, немає [1].

Узагальнюючи різні наукові джерела, можна сказати, що у визначенні поняття інвестиційного потенціалу промислового підприємства необхідно виходити з сутнісного наповнення поняття «потенціал» і базового для цього поняття терміна «потенції» [2].

Визначення терміна «потенціал» в розширеному тлумаченні може звучати так: джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути приведені в дію, використані для вирішення будь-якої задачі, досягнення певної мети.

Виходячи із зазначених теоретичних посилань категорія «інвестиційний потенціал» трактується в більшості наукових досліджень, однак не у всіх. інвестиційний потенціал ототожнюється з об'ємом можливих до освоєння інвестиційних ресурсів. Близькі до подібного розуміння інвестиційного потенціалу його визначення, в яких стосовно до рівня регіону інвестиційний потенціал оцінюється як обсяг інвестицій, який може бути притягнутий в основний капітал регіону за рахунок усіх (внутрішніх і зовнішніх) джерел фінансування [3] або інвестиційний потенціал ототожнюється з можливостями регіону по залученню інвестицій.

Згідно з поданими визначеннями можна сказати, що стосовно до промислового підприємства інвестиційний потенціал представляє собою максимально можливий обсяг залучених інвестицій при дотриманні умов доцільності (економічної ефективності) їх розміщення.

Сукупність ресурсів, які суб'єкт господарської діяльності може використовувати в інвестиційних цілях, можна представити у вигляді суми двох складових: а) ресурсів, що були у господарюючого суб'єкта спочатку (природні ресурси), а також створених всієї попередньої господарською діяльністю (за винятком поточного року); б) ресурсів, створених (або які передбачається створити) протягом поточного року. Цим двом категоріям ресурсів будуть відповідати два види інвестиційних потенціалів: базовий інвестиційний потенціал і поточний інвестиційний потенціал [4].

При цьому всі накопичені в процесі господарської діяльності промислового підприємства ресурси можна розділити на дві групи:

- фінансові ресурси, що мають грошову форму (національна та іноземна валюта) або форму цінних паперів;
- інші ресурси - матеріальні та нематеріальні ресурси, в формі оборотних засобів і в формі необоротних засобів (основних фондів).

Відповідно до цієї класифікації інвестиційний потенціал промислового підприємства можна уявити як сукупність фінансової та нефінансової складових [5].

Нефінансовий інвестиційний потенціал включає в себе знаходиться на балансі підприємств різне майно (воно безпосередньо може бути використано для інвестиційної діяльності в формі капітальних вкладень), а також кадровий потенціал (фахівці і інші працівники).

Кадровий потенціал вкрай складно оцінити в грошових одиницях, і він не знаходить адекватного відображення в балансах та іншій звітності і документації промислового підприємства.

Крім цього до складу майнової складової нефінансового інвестиційного потенціалу включаються: земельні ділянки, права на природокористування (надкористування), будівлі та споруди, готові до експлуатації об'єкти виробничої інфраструктури (дороги, лінії електропередач, системи водопостачання), різного роду незавершені об'єкти капітального будівництва, невикористовуване устаткування і т.п.

Нефінансовий інвестиційний потенціал отримує грошову оцінку, що базується або на даних бухгалтерського обліку, або на інформації за ринковими цінами на відповідні види майна, а також на інформації по практикуються банками та іншими кредиторами умов надання позичкового капіталу під заставу майна.

Фінансовий інвестиційний потенціал - це сукупність фінансових (в грошовій формі, а також у формі ліквідних цінних паперів) ресурсів, наявних у розпорядженні підприємства, які можуть бути спрямовані на інвестиційну діяльність без шкоди для поточної господарської діяльності.

При підготовці до реалізації великомасштабних інвестиційних проектів промислове підприємство може протягом кількох років акумулювати грошові ресурси для фінансування таких проектів, особливо коли можливості залучення ресурсів із зовнішніх джерел з тих чи інших причин утруднені або неможливі.

На наш погляд, застосування запропонованих класифікаційних ознак інвестиційного потенціалу в реальній практиці управління дозволить вирішити проблему його формування та ефективного використання, що є найважливішою умовою залучення промисловим підприємством інвестиційних ресурсів і забезпечення його поступального розвитку.

Література:

1. Катасонов В.Ю. Інвестиційний потенціал економіки: механізми формування і використання. М.: Анкіл, 2015. – 328 с.
2. Хотамкулов А. Посилення інвестиційного потенціалу промислових підприємств шляхом підвищення ефективності інвестицій в основні фонди (на прикладі текстильних підприємств) // Питання економічних наук. – 2010. – № 2. – С. 105-109. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fin-izdat.ru/journal/fc/> 61 Фінанси і кредит 3 (2016) 54-64 Finance and Credit
3. Gagne G., Morin J.F. The Evolving American Policy on Investment Protection: Evidence from Recent FTAs and the 2004 Model BIT // Journal of International Economic Law. 2006. Vol. 9. № 2. P. 357-382.
4. Boone N.M., Lubitz L.S. A review of difficult investment policy issues // Journal of Financial Planning. 2013. Vol. 16. № 5. P. 56.
5. Tanaka J. Welfare analysis of a fiscal reconstruction policy in an overlapping generations economy with public investment // Journal of Economics. 2013. Vol. 79. P. 19-39.
7. Дискіна А.А. Економічні засади покращення інвестиційного клімату України / А.А. Дискіна, Л.С. Седляр // Збірник «Економічні інновації». – Одеса. – 2013. – Вип. 53. – с. 85-91.
8. Маковецька О.В. Розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні. Фахове видання. / О.В. Маковецька // Наукові праці МАУП, Київ. – 2012. – Вип. 2, Т.1. – С. 87 – 93.